

СУЧАСНІ ЕВРИСТИЧНІ МЕТОДИ ГЕНЕРУВАННЯ КРЕАТИВНИХ ІДЕЙ

На сучасному етапі розвитку інноваційної діяльності ускладнюються творчі завдання, що вимагає застосування сучасних методів їхнього цілеспрямованого розв’язання.

У теорії та на практиці все різноманіття методів, які дозволяють генерувати креативні ідеї, поділяють на три основні групи [2]: методи, засновані на психологічній активізації творчого мислення; методи, що систематизують і активізують перебір варіантів; методи цілеспрямованого вирішення творчих завдань.

Перша група методів направлена на подолання психологічних бар’єрів, що перешкоджають творчому мисленню. Психологічний ефект досягається в процесі групової роботи за методами мозкового штурму (brain-storming) та його варіаціями, конференції ідей (конференція ідей Гільде, метод 635, дискусія 66), Дельфі та ін. Такі методи характеризуються простим алгоритмом, який складається з двох основних етапів, а саме: формулювання завдання і генерування вірогідних способів його творчого розв’язання. Завдяки простоті виконання такі методи знайшли широке застосування в інноваційній діяльності на вітчизняних підприємствах.

Серед методів систематизованого пошуку креативних ідей найбільш відомі методи контрольних запитань, фокальних об’єктів і морфологічний аналіз, метод вільних асоціацій. Метод контрольних запитань доцільно використовувати для кращого розуміння проблеми за допомогою запитань, що ставляться в певній послідовності. Метод фокальних об’єктів – це спосіб пошуку нових ідей шляхом приєднання до вихідного об’єкта властивостей чи ознак випадкових об’єктів. Такий метод знаходить застосування при пошуку нових модифікацій відомих об’єктів, розширенні товарного асортименту, створенні рекламних звернень, визначенні сфер використання відомих речовин і відходів виробництва, для тренування уваги. Метою морфологічного аналізу є виокремлення найважливіших параметрів об’єкта з подальшим вивченням усіх можливих співвідношень між ними. Такий метод корисний для проектування нових виробів, а також для визначення можливості патентування основних параметрів з метою захисту від імітації інновацій конкурентами. Метод вільних асоціацій – психоаналітична процедура вивчення несвідомого, в процесі якого зароджуються асоціації та встановлюються неординарні зв’язки між елементами проблеми. Метод використовується в процесі пошуку потреб, які можуть бути задоволені, поліпшення наявних виробів, форм обслуговування споживачів тощо.

В останні роки велику популярність отримали методи технічної творчості, з яких найефективнішою є теорія вирішення винахідницьких завдань, розроблена Г. Альтшулером. Основним інструментом теорії є алгоритм вирішення винахідницьких завдань, який складається з послідовних кроків, що виявляють і усувають наявні в системі протиріччя. Сьогодні сфери застосування такої методики розширені від технічних проблем до бізнес-завдань у маркетингу, рекламі, проектуванні вибіркового технологій.

Особлива група методів генерування ідей – техніка, заснована на використанні трансівних станів. Еріксонівський гіпноз використовує здатність до мимовільного трансу, яка властива будь-якій людині. В основу підходу М. Еріксона покладені такі принципи [1]: транс природний; несвідоме може працювати продуктивно і автономно; кожна людина володіє необхідними ресурсами; транс активізує такі ресурси. Сьогодні еріксонівський гіпноз поширений у різних сферах діяльності, де особливо велика потреба в креативному мисленню.

Виявлені в процесі генерування креативних ідей підлягають фільтрації з метою відбору (селекції) оптимальних ідей, які відповідають цілям і ресурсам суб’єкта господарювання.

1. Богоявленская Д.Б. Психология творческих способностей / Д.Б. Богоявленская. – М. : Академия, 2002. – 320 с. 2. Проблема субъектов креативного мышления в бизнесе. – М. : Альпина Бизнес Букс, 2006. – 283 с.